

„ZDRAVÝ ROK V MATEŘSKÉ ŠKOLE“

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

VIZE:

Naší vizí je pohodová, láskyplná a prestižní škola, do které nám rodiče svěří své děti s maximální důvěrou a kam budou všichni rádi chodit a budou se k nám vždy rádi vracet.

OBSAH

Základní údaje o škole

Charakteristika školy

Podmínky vzdělávání

- věcné podmínky
- životospráva a psychosociální podmínky

Organizace vzdělávání

- organizační chod školy
- řízení školy
- personální zajištění
- spoluúčast rodičů
- spolupráce s ostatními vzdělávacími institucemi

Charakteristika školního vzdělávacího programu

- filozofie a koncepce školy
- prostředky, které škola využívá pro plnění záměrů
- specifikace programu

Vzdělávací obsah

1. integrovaný blok „JÁ A MÉ OKOLÍ“
2. integrovaný blok „MÁME RÁDI PŘÍRODU“
3. integrovaný blok „CHCI BÝT ZDRAVÝ“
4. integrovaný blok „TRADICE, SVÁTKY, POHÁDKY“
5. integrovaný blok „SVĚT KOLEM NÁS“

Evaluační systém a pedagogická diagnostika

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Základní údaje o škole

Název školy:

Mateřská škola Duha Pardubice-Popkovice a Staré Čívce

Mateřská škola je od roku 2003 nástupnickou organizací dvoutřídní Mateřské školy Popkovice a dvoutřídní Mateřské školy Staré Čívce.

www stránky: www.msduha.eu

Adresa školy:

MŠ Popkovice

Pražská 89, 530 06 Pardubice (ředitelství školy)

Telefon: 466 303 507

Mobil: 730 581 298

Email: reditelka@msduha.eu

MŠ Staré Čívce

Za Oborou 337, 530 06 Pardubice (odloučené pracoviště)

Telefon: 466 970 236

Mobil: 739 247 367

Email: civice@msduha.eu

Zřizovatel školy:

Statutární město Pardubice

Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice

Ředitelka školy:

Bc. Hedvika Filipiová (statutární orgán)

Mobil: 730 581 298

Email: reditelka@msduha.eu

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Pedagogická zástupkyně: Jiřina Smolíková

Vedoucí učitelka na pracovišti Staré Čívce: Radka Šoltová

Ekonomická zástupkyně, vedoucí školní jídelny, hospodářka: Jana Knotková

Mobil: 731 620 426

Email: jidelna@msduha.eu

Pověřenec pro GDPR: JUDr. Ing. Jaroslav Švamberk

Email: svamberk@poverenec.info

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) „Zdravý rok v mateřské škole“ byl projednán pedagogickou radou dne 30. 8. 2023

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2023

č.j. MSDUHA/0400/2024

Aktualizace dne 31.8.2025: Bc. Hedvika Filipiová – ředitelka školy

č.j. MSDUHA/

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Typ a velikost školy: 5 - ti třídní mateřská škola s celkovou kapacitou 128 dětí (3 třídy v Popkovicích a 2 třídy ve Starých Čívicích)

Mateřská škola DUHA byla zřízena usnesením Zastupitelstva města a prostřednictvím Statutárního města Pardubice k 1. lednu 2003 jako nová příspěvková organizace s právní subjektivitou.

Činnost školy je vymezena zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v posledním znění (dále jen školský zákon) a vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání v posledním znění (dále jen školský zákon). Mateřská škola rovněž zajišťuje stravování dětí a zaměstnanců podle ustanovení vyhlášky č. 17/2015 Sb., o školním stravování v posledním znění (tato vyhláška nahradila od 1. února vyhlášku č. 107/2005 Sb., o školním stravování).

Popkovice – Pražská 89

- sídlo ředitelství mateřské školy
- dostupnost MHD č.8,14,23,24,88velký (zastávka cca 20 metrů od budovy školy)
- velké parkoviště vedle MŠ
- průběžně zrekonstruovaná funkcionalistická budova (Ing. arch.Karel Řepa)
- 3 třídy homogenně složené – kapacita cca 75 dětí
- vzrostlá prostorná zahrada umožňující rozčlenění pro různé věkové skupiny – množství herních prvků, pískoviště, kostkoviště, interaktivní mlhoviště, zeleninová a bylinková zahrádka, velké množství sportovní náčiní,přenosný pink-ponk stůl, stolní fotbálek, venkovní kuchyňka, polytechnický ponk , ohniště, venkovní pařezový komunitní kruh
- vlastní keramická dílna
- venkovní pítka
- klavíry na všech třídách

Staré Čívce – Za Oborou 337

- odloučené pracoviště nacházející se v klidné části Starých Čívic obklopené bohatou zelení vhodnou ke každodenním procházkám a pobytu v přírodě
- dostupnost MHD a místa pro osobní automobily
- 2 třídy heterogenní /smíšené třídy pro děti od 2do 7 let– kapacita cca 52 dětí (od 1.9.2025)
- vzrostlá menší ale prostorná zahrada s množstvím nových a renovovaných herních prvků, pískoviště, kostkoviště, zeleninová a bylinková zahrádka, mlhoviště + venkovní sprcha pro děti, sportovní náčiní, ohniště, altán s posezením, polygonální stoly a lavice,
- nové vzniklé obecní hřiště před vstupem do MŠ
- vlastní keramická dílna
- venkovní pítka

PODMÍNKY A ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

- **věcné a materiální podmínky**

Materiální a věcné podmínky – společné pro obě pracoviště

V obou mateřských školách jsou třídy uspořádány jako herny, které podporují hry a činnosti dětí potřebné pro rozvoj jejich osobnosti. Důležité místo věnujeme vystavování dětských výtvarů – děti tak vidí vlastní pokrok a učí se oceňovat práci svou i ostatních. Prostředí systematicky poskytuje podněty pro pracovní, pohybové, dramatické a smyslově-poznávací činnosti. Ve třídách je dostatek dětem dostupného výtvarného materiálu, hraček, knih a pomůcek.

Vybavení, zařízení a tělovýchovné nářadí jsou přizpůsobeny požadavkům a potřebám dětí různých věkových skupin, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné; vybavení je průběžně doplňováno a obměňováno.

Všechny třídy jsou světlé, vzdušné a po větších či menších rekonstrukcích a úpravách prostorově vyhovují daným požadavkům. Podlahy obou tříd jsou pokryté zčásti kobercem (hrací koutky), v části, kde se děti stravují, je podlaha pokryta omyvatelným linoleem

Na obou pracovištích pracujeme ve všech třídách s diagnostikou iSophi, která pomáhá včas identifikovat silné stránky a oblasti k podpoře a cílit individualizaci vzdělávání v součinnosti s rodiči.

Hudební nástroje (klavíry na všech třídách) a audio technika podporují rytmizaci, zpěv a hudebně-pohybové hry. Vybavení tříd zahrnuje interaktivní tabule a další digitální pomůcky vhodné pro předškolní věk.

Škola zároveň disponuje keramickými dílnami a elektrickou pecí pro vypalování – práce s hlínou je stabilní součástí vzdělávací nabídky a výsledky dětí vkusně doplňují interiér školy.

Zahrady obou pracovišť jsou vzrostlé a průběžně revitalizované; umožňují bezpečný pobyt venku i venkovní učení. Děti využívají pískoviště, kostkoviště, průlezky, skluzavky, pružinové houpačky, dřevěné altány, prvky pro polytechnické a badatelské aktivity (např. vyvýšené záhony, venkovní didaktickou tabuli, komunitní kruh z dřevěných špalků) a bohaté sportovní nářadí a náčiní.

Závěr: Po dokončených rekonstrukcích a průběžné modernizaci jsou celkové podmínky pro výchovně-vzdělávací práci na obou pracovištích velmi dobré; prostředí i vybavení jsou srovnatelně kvalitní, s uvedenými místními specifiky stavby a okolního prostředí.

Odlišnosti pracovišť (složení tříd, charakter stavby a prostředí)

Popkovice (Pražská 89): homogenní třídy, funkcionalistická budova architekta Karla Řepy, jednopatrová s modulovou přístavbou; strategicky lépe dostupná do města a k městské infrastruktuře.

Staré Čívce (Za Oborou 337): heterogenní třídy, bezbariérový pavilon v klidném, zeleném zázemí v sousedství fotbalového hřiště, zámeckého parku, obora a veřejného hřiště před MŠ, zrekonstruované atrium slouží jako bezpečný prostor pro hry a vzdělávací činnosti.

Plán rozvoje a návrhy na zlepšení

Popkovice

Systematická péče o architektonicky cennou budovu (průběžná údržba exteriérů i interiérů včetně prvků dřevěných konstrukcí a parapetů).

Pořízení venkovní učebny (tépé) pro rozvoj polytechniky, badatelských a environmentálních aktivit.

Zřízení zabezpečené kočárkárny j

Staré Čívce

Doplnění jezdeckých pomůcek (tříkolky, kola, odrážedla) a vyznačení dopravního hřiště v atriu pro rozvoj dopravní výchovy.

Částečné zastínění atria, aby bylo plnohodnotně využitelné i v horkých dnech.

Rekuperace a klimatizace (minimálně na třídu Veverek)

- životospráva a psychosociální podmínky

Vhodná skladba jídelníčku zajišťuje plnohodnotnou a vyváženou stravu. Děti do jídla nenutíme, ale snažíme se vhodným přístupem vést děti k návykům zdravého stravování, tzn., děti pouze motivujeme. Paní učitelky konající ranní službu obědvají až po jejím skončení. V době stravování dětí se plně věnují pedagogickému doprovázení u stolu: citlivě korigují návyky, dbají na správné sezení, správné držení příboru a kulturu stolování, motivují k ochutnávání a plynulému jídlu a mladším dětem v případě potřeby účelně dopomohou. Zároveň podporují sebeobsahu, vedou děti k prostírání, samostatnému odnášení talířů a příborů a k udržování pořádku na stole i v okolí. Cílem je klidné, bezpečné a kultivované stolování, které rozvíjí zdravé stravovací návyky i sociální dovednosti.

V průběhu celého dne je zajištěn pitný režim, kdy má každé dítě sebeobslužným způsobem k dispozici vodu, ovocné čaje a šťávy a při pobytu venku na zahradě školy jsou dětem k dispozici venkovní pítka a to na obou pracovištích.

V průběhu dne mezi jednotlivými jídly (svačina, oběd) jsou dětem podávány ovocné svačinky formou samoobslužného bufetu.

Jedenkrát až dvakrát týdně zařazujeme tzv. „mazací den“, kdy si děti samostatně mažou různé druhy pomazánek na vybraný druh pečiva. Snažíme se dodržovat zásadu „Co si namažu, to také sním“.

Mezi jednotlivými jídly jsou zachovány intervaly do tří hodin.

Vlastní stravování v mateřské škole není umožněno, pouze ve výjimečných a závažných případech podložených lékařskou zprávou.

Délka odpoledního odpočinku je přizpůsobena věku a individuálním potřebám dětí a nespícím dětem jsou nabízeny klidové činnosti.

Děti mají s ohledem na bezpečnost dostatek pohybu uvnitř i venku. Každý den se snažíme v dopoledních hodinách dodržovat dvě hodiny pobytu venku s výjimkou silného deště, mrazu či inverze. Rovněž odpoledne tráví děti za příznivého počasí svůj pobyt na školní zahradě.

Všichni zaměstnanci školy se snaží být dětem přirozeným vzorem a kladou důraz na přívětivé školní prostředí, které je zásadní pro celkovou kvalitu práce školy. Své pracovní povinnosti plní plně v souladu s etickým kodexem školy, který jsme si sami vypracovali a průběžně jej aktualizujeme.

Příznivé klima školy a důraz kladený na zdraví se odráží v celém vzdělávacím procesu, který akceptuje individuální rozdíly a umožňuje odpovídající učení s možností volby. Volnost a svobodu dětí pedagogové respektují do té míry, pokud jsou schopny zajistit bezpečnost dětí. Důležitým prvkem je motivující hodnocení. Proto činnosti dětem nastavujeme tak, aby podporovaly jejich samostatnost, důvěru v sebe sama a aby každé dítě mohlo být v něčem úspěšné.

Pravidla soužití si děti vytvářejí společně vždy na začátku nového školního roku. Učí se podle nich žít v kolektivu tak, aby neomezovaly ostatní, ale současně, aby se cítily šťastně a spokojeně podle zásady „respektovat a být respektován“. U dětí podporujeme ohleduplnost, vzájemnou toleranci, pomoc a citlivost. Současně je učíme asertivnímu chování, aby si dovedly s respektem k druhému hájit své zájmy. Tímto prosociálním přístupem předcházíme šikaně mezi dětmi (viz příloha č. 2).

V rámci skupiny se maximálně snažíme o individuální přístup, kdy sledujeme každé dítě, jeho potřeby a zvláštnosti. To je ztíženo velkými počty dětí ve třídách. Dětem ponecháváme dostatečný prostor pro spontánní hru a klademe důraz na pohybové vyžití dětí. K dětem se speciálními vzdělávacími potřebami je na základě doporučení přidělen kvalifikovaný asistent pedagoga.

Od dubna 2024 aktivně spolupracujeme s panem psychologem Mgr. Vojtěchem Kuklou v rámci projektu Psycholog do škol. Pan psycholog je dispozici nejen dětem, rodičům, ale i v případě potřeby všem zaměstnancům školy. Dále pravidelně spolupracujeme s paní psycholožkou Mgr. Markétou Kotkovou, která pro rodiče dětí v posledním roce předškolního vzdělávání připravuje pravidelné přednášky a besedy. Podle potřeby dochází přímo do tříd k dětem, poskytuje konzultace a metodickou podporu, a to vždy po dohodě a s respektem k zásadám ochrany soukromí.

Návrh na zlepšení: Proškolení celého kolektivu v profesní etice a etiketě. Cílem je sjednotit standardy jednání a komunikace s dětmi i rodiči, posílit kulturu respektu a profesionality a podpořit jednotný postup v každodenních situacích.

- organizační chod školy

Časový rozvrh dne je nastaven tak, aby co nejvíce vyhovoval potřebám a zájmům dětí. V předškolním věku je u dětí potřebný pravidelný denní rytmus a řád, který vystihuje v naší mateřské škole právě organizace dne, která je jednotná, ale současně flexibilní, tj. zároveň umožňuje přizpůsobit činnosti aktuálním potřebám a situaci. Pevně je stanovena pouze doba podávání jídla a odpoledního odpočinku, pobyt venku je orientační. Vždy je třeba respektovat rovnocenné postavení dětí a jejich individuální potřeby. Ranní příchody dětí nejsou časově omezené vyjma povinného předškolního vzdělávání, kdy děti absolvují 4 souvislé hodiny denně, a to od 8:00 do 12:00 hod. Po dohodě s učitelkou na třídě si lze dítě vyzvednout po obědě nebo kdykoliv během dne.

Návrhy na zlepšení: Prodloužení odpoledního pobytu venku dle aktuálního počasí již od jarních měsíců. (otužování)

Orientační režim dne

mladší děti

6.00 – 7.15	scházení na počáteční třídě
7.15 – 8.45	hry dle zájmu a přání dětí, řízené a spontánní činnosti v souladu s ŠVP s přihlédnutím k individuálním vzdělávacím potřebám dítěte
8.45 – 9.00	hygiena, svačina
9.00 – 9.30	komunitní kruh – rituály, rozhovory s dětmi
	společné řízené výchovně-vzdělávací aktivity se zaměřením na všestranný rozvoj dítěte (hudební, pohybové, dramatické, logopedické, četba, názorné ukázky (pokusy), aj.
9.30 – 11.30	příprava na pobyt venku a samotný pobyt venku (zahradka, vycházka)
11.30 – 12.00	hygiena, oběd
12.00 – 14.00	poslech pohádky, odpočinek na lehátku
14.00 – 14.30	hygiena, svačina
14.00 – 17.00	spontánní činnosti dětí, v případě příznivého počasí pobyt venku na zahradě školy

starší děti

6.00 – 7.15	scházení dětí na počáteční třídě
7.15 – 8.45	hry dle zájmu a přání dětí, řízené a spontánní činnosti v souladu s ŠVP s přihlédnutím k individuálním vzdělávacím potřebám dítěte
8.45 – 9.00	hygiena, svačina

9.00 – 9.45	komunitní kruh – rituály, rozhovory s dětmi společné řízené výchovně-vzdělávací aktivity se zaměřením na všestranný rozvoj dítěte (hudební, pohybové, dramatické, logopedické, četba, názorné ukázky (pokusy), aj.
9.45 – 11.45	příprava na pobyt venku a samotný pobyt venku (zahradka, vycházka v okolí)
11.45 – 12.15	hygiena, oběd
12.15 – 14.00	poslech pohádky, odpočinek či klidové činnosti na lehátku nebo u stolečku dle individuální potřeby dítěte
14.00 – 14.30	hygiena, svačina
14.00 – 17.00	spontánní činnosti dětí, v případě příznivého počasí pobyt venku na zahradě školy

Denní režim je nastaven tak, aby se paní učitelky co nejvíce překrývaly a mohl tak být kladen důraz na individuální přístup k dětem. Paní učitelka přicházející na odpolední směnu v kooperaci s učitelkou sloužící ranní směnu dokončí započaté potřebné činnosti dle výše zmíněných individuálních zvláštností dětí. V případě asistenta pedagoga na dané třídě je kooperace snazší. Zpravidla se třídní učitelky překrývají v průběhu svačiny, skupinových činností či komunitního kruhu. Dále potom společně tráví pobyt venku a oběd.

V Popkovicích se ráno děti scházejí od 6:00 do 7:15 hod. schází ve třídě Sluníček, poté děti přechází s paní učitelkou do svých tříd. Odpoledne se děti v rozmezí 15:30 až 15:45 hod. opět schází ve třídě Sluníček.

Ve Starých Čivcích se ráno děti scházejí ve stejném čase ve třídě Veverek, poté odchází s paní učitelkou do třídy Soviček. Odpolední režim je stejný jako na pracovišti v Popkovicích.

V dopoledních hodinách jsou veškeré činnosti organizovány tak, aby korespondovaly s třídním vzdělávacím programem (TVP), který vychází ze ŠVP a je plně v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání. Rodiče mají v šatnách svých tříd k dispozici přehled týdenního tématu a plánovaných činností, aby věděli, čemu se děti právě věnují.

Velký důraz klademe na rozvoj správné výslovnosti. Počátkem každého školního roku u nás probíhá logopedický screening a to převážně u předškolních dětí. Tuto depistáž zajišťuje klinický logoped z Pedagogicko-psychologické poradny v Pardubicích. Na základě vyšetření stanoví doporučení k dalšímu postupu a metodické vedení pro práci s dětmi ve třídě i doma. Pokud dítě dochází ke svému logopedovi, navazujeme na jeho doporučení a s dítětem dále pracujeme. V případech, kdy logoped vyhodnotí, že je vhodná cílená podpora přímo v mateřské škole, přebírají péči naše logopedické asistentky z řad pedagogů, které s dítětem systematicky pracují v rámci denního režimu i individuálních chvil.

Diagnostika rozvoje dětí probíhá 2× ročně s využitím programu iSophi, který máme zakoupen pro všechny věkové kategorie. Výsledky slouží pedagogům k plánování individuální podpory; rodiče si je mohou

vyžádat a konzultovat se svými pedagogy či třídními učitelkami. U předškoláků mohou být závěry z diagnostiky jedním z podkladů pro zvážení případného odkladu povinné školní docházky. 2x ročně probíhá diagnostika dětí pomocí programu iSophi.

U všech dětí vedeme individuální portfolia, která zachycují jejich pokroky a silné stránky; rodiče do nich mohou kdykoli nahlédnout po dohodě s třídní učitelkou. Součástí portfolií jsou dětské obrázky a výtvarné práce, grafomotorická cvičení, pracovní listy i další ukázky činností. Výtvary dětí pravidelně vystavujeme v šatnách jednotlivých tříd, kde spoluvytvářejí estetické a podnětné prostředí a zároveň umožňují rodičům sledovat průběžnou práci a rozvoj dětí.

Jemnou motoriku zařazujeme denně v průběhu volné hry i řízených aktivit – cílem je posilovat pinzetový i špetkový úchop, koordinaci oko–ruka, uvolnění zápěstí a prstů, přesnost, trpělivost a sebeobsluhu. Rozlišujeme: kreslení (tužka/pastel – úchop, tlak a tah po papíře), malování (štětec/prsty – plynulost pohybu, práce s plochou a barvou), modelování (hlína/plastelína – mačkání a hnětení pro sílu a obratnost prstů), stříhání (nůžky – obouruční spolupráce a přesné vedení linie), lepení (dávkování lepidla, přesné umístění – plánování a koordinace), mačkání a trhání papíru (síla prstů, rytmy pohybu), přebírání a přesypání drobných materiálů – kamínků, zrníček, fazolí (pinzetový úchop, třídění), práci s přírodními materiály (šišky, listy, větvičky – smyslové vnímání textur, jemná manipulace) i dotykové/relaxační aktivity (jednoduché „mini-masáže“ mezi dětmi s jasnými pravidly respektu a bezpečí).

Hrubá motorika je soubor pohybů velkých svalových skupin – stoj a správné držení těla, rovnováha, koordinace, běh, skok, lezení či hod a manipulace s náčiním. Rozvíjíme ji systematicky, zařazujeme každodenní tělovýchovné chvilky (posilovací, protahovací, relaxační cvičení, cviky s prvky jógy, překážkové dráhy, balanční hry), v zimních měsících jezdíme prohlubovat pohybovou gramotnost do Sokolovny na Olšinkách, v jarních měsících jezdíme na plavání do Aqua centra v Pardubicích a 2x ročně po pěti lekcích využíváme saunu v MŠ Doubek ve Svítkově. Nadále se rozvíjíme v projektu Sportimáček, průběžně dokupujeme náradí a náčiní (míče, švihadla, balanční prvky aj.) a organizujeme sportovní akce pro děti (někdy i s účastí rodin). Cílem je budovat sílu, vytrvalost, koordinaci, rovnováhu i radost z pohybu a vytvářet zdravé pohybové návyky do dalšího života.

Nadstandardní aktivity jsou zařazeny v dopoledních hodinách (angličtina, keramika, hudebně – pohybový kroužek a kroužek výtvarný). Zájmové kroužky v naší MŠ nemáme.

Návrh na zlepšení: dětská portfolia

Zavést jednotný standard portfolií tak, aby byla systematická a více vypovídající o učení a pokroku dětí. Portfolia budou obsahovat pravidelné ukázky z hlavních vzdělávacích oblastí, stručné komentáře pedagoga.

V době letních prázdnin může být mateřská škola po dohodě se zřizovatelem uzavřena (případně termín uzavření stanoví zřizovatel); v takovém případě mají rodiče možnost umístit své dítě do náhradní mateřské školy; přijímací řízení na prázdninový provoz probíhá zpravidla v měsíci dubnu a jeho termín je rodičům vždy včas oznámen.

- řízení školy

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

Právní postavení a řízení školy:

Mateřská škola Duha je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou v rozsahu vymezeném zákonem. Jde o školskou právnickou osobu zřízenou v souladu se školským zákonem a zapsanou ve školském rejstříku. Vzdělávání poskytujeme se státní garancí podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání; činnost školy podléhá kontrole České školní inspekce.

Výkonným a statutárním orgánem je ředitelka školy – Bc. Hedvika Filipiová. Rozhoduje ve věcech poskytování vzdělávání, odpovídá za personální a materiální podmínky, za efektivní využívání veřejných prostředků, za zajištění dohledu nad dětmi a vytváří podmínky pro inspekční činnost a další vzdělávání pedagogických pracovníků. V zákonem vymezených případech vydává správní akty. Ředitelka zřizuje pedagogickou radu jako poradní orgán a klíčový nástroj rozvoje školy.

Ředitelka školy systematicky pečuje o well-being zaměstnanců i dětí.

Bezpečné a podporující klima: průběžně zlepšujeme pracovní podmínky a prostředí tak, aby se zaměstnanci cítili dobře; podporujeme psychohygienu, sdílení a týmovou spolupráci.

Setkávání i mimo školu: občasné organizujeme neformální setkání, které posilují vztahy, důvěru a soudržnost týmu.

Personální stabilita a zastupitelnost: zajišťujeme dostatek kvalifikovaných zástupců, aby si učitelky mohly plánovat řádnou dovolenou i studijní volno; plán služeb a zastupitelnosti je transparentní.

Profesní rozvoj (DVPP): každý pedagog má individuální plán vzdělávání dle svých potřeb a zájmu; škola další vzdělávání organizačně i finančně podporuje a probíhá průběžně během roku (minimálně 2× ročně); sdílení výstupů probíhá na poradách.

Etický kodex: ředitelka ctí a vyžaduje dodržování etického kodexu; je nastaven jednoznačný standard komunikace a jednání s dětmi, rodiči i kolegy a jasný postup pro řešení podnětů.

Porady a vnitřní komunikace:

Pedagogické rady se konají pravidelně 1× měsíčně (v případě potřeby i častěji) pro obě pracoviště společně. Vždy je zaslána e-mailová pozvánka s programem a pořízen řádný zápis. Zápisy jsou k dispozici v obou sborovnách.

Provozní porady probíhají na začátku školního roku a dále operativně dle potřeby, případně samostatně za každé pracoviště (Popkovice, Staré Čívce).

Jednotné koncepční řízení je zajištěno průběžnou spoluprací mezi ředitelkou, pedagogickou zástupkyní a vedoucí učitelkou odloučeného pracoviště. Informace sdílíme osobně, prostřednictvím e-mailu, telefonu a vnitřních sdělení.

Vnější vztahy a komunikační kanály:

Vedení školy garantuje informovanost a spolupráci s rodiči, zřizovatelem, kontrolními a nadřízenými orgány, dodavateli i partnery. Využíváme osobní komunikaci, webové stránky (www.msduha.eu), e-mailové adresy, telefonické kontakty, nástěnky na obou pracovištích a elektronické aplikace Správa MŠ a Naše MŠ.

Projekty a rozvoj:

Zapojení do rozvojových a dotačních projektů je průběžné a cílené, s důrazem na kvalitu vzdělávání, profesní růst a zdravý životní styl.

Operační programy a šablony (MŠMT/MŠMT–OP): využíváme šablony a výzvy v rámci operačních programů (např. OP VVV / OP JAK) podle aktuálních možností školy – na DVPP, personální podporu, inovace a materiální vybavení.

Zdraví a sport – aktuálně probíhající projekty:

Zdravá 5 – rozvoj zdravých stravovacích návyků a informovaného vztahu k jídlu.

Zdravý úsměv – prevence zubního kazu a péče o ústní hygienu hravou formou.

Udrž se – správné držení těla, posílení středu a každodenní pohybové chvilky.

Sportimáček – podpora pestré pohybové gramotnosti a sportovních dovedností.

Výběr projektů každoročně aktualizujeme podle potřeb dětí a možností školy a jejich přínosy vyhodnocujeme na pedagogických radách.

Návrh na zlepšení: Operativní přítomnost vedení na odloučeném pracovišti podle aktuální potřeby (např. konzultační bloky, dohled při klíčových změnách či projektech).

Zvážení zavedení komunikační platformy Microsoft Teams pro sjednocení týmové komunikace, sdílení materiálů a on-line spolupráci.

- personální zajištění

Pedagogičtí pracovníci:

11 pedagogických pracovníků celkem, z toho 10 učitelek a 1 ředitelka školy

Asistenti pedagoga: podle aktuálního počtu dětí s podpůrnými opatřeními 3–5 AP; dle čerpání projektů/šablon lze doplnit o školního asistenta či chůvu.

Všechny učitelky splňují kvalifikační požadavky dle zákona; plně kvalifikované jsou zařazeny do 9. platové třídy, nově nastupující do 8. platové třídy.

Naše mateřská škola má nastaven systém podpory začínající-uvádějící učitelka, plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a plán hospitací

Nepedagogičtí pracovníci:

2 školnice, 2 kuchařky a 1 pracovnice výdeje stravy.

Personální a provozní agendu nepedagogického úseku metodicky a organizačně zajišťuje ekonomická zástupkyně.

Návrhy na zlepšení: Udržení a stabilizace kvalifikovaného personálu (mentoring, plán zastupitelnosti, pravidelná týmová reflexe).

Posílení asistentů pedagoga dle aktuální potřeby dětí a včasná projektová podpora (šablony, školní asistent / chůva).

- Spolupráce s rodinou/spoluúčast rodičů

Naše výchovná práce navazuje na výchovu v rodině – partnerství s rodiči je pro nás stěžejní. Zakládáme si na respektu, důvěře a otevřené komunikaci. Rodiče průběžně získávají informace o vzdělávání dítěte i o dění ve škole, seznamují se s metodami práce a mohou uplatňovat své názory a podněty.

Komunikace a informovanost

- Konzultační hodiny: všechny třídy mají konzultační hodiny po předchozí telefonické domluvě; vycházíme rodičům vstříc časově i formou (osobně/telefonicky/online). Ředitelka školy má rovněž vyhrazené konzultační hodiny.
- Kanály: nástěnky v šatnách, webové stránky, e-mailové adresy a telefony tříd, aplikace Naše MŠ. Každý měsíc rozesíláme „Pozdrav z Duhy“ a do aplikace průběžně nahráváme fotografie z dění v MŠ.
- Besedy a přednášky: pravidelně organizujeme odborné besedy a přednášky pro rodiče (např. školní zralost, logopedie, psychologie, zdraví, bezpečí, digitální gramotnost), často ve spolupráci s externími odborníky.

Při předávání informací je samozřejmostí ochrana osobních údajů a diskrétnost. Poradenská činnost pedagogů probíhá formou individuálních rozhovorů; v případě potřeby zprostředkujeme kontakt na externí odborníky (logopedie, psychologie, rodinné poradenství).

Rodiče mají po dohodě s pedagogem možnost vstoupit do třídy a účastnit se hry svého dítěte. Adaptaci usnadňujeme dny otevřených dveří, adaptačními dny v srpnu a zkrácenými pobyty domluvenými s třídními učitelkami. Pořádáme akce pro veřejnost a společná setkání, do kterých se mohou rodiny aktivně zapojit (pomoc na zahradě, materiální podpora, charitativní sbírky apod.). V rodičích vidíme velký potenciál, rádi je oslovujeme ke spolupráci a vítáme jakoukoli pomoc.

Návrh na zlepšení: Mezigenerační sdílení „nevšedních profesí“, tradic a řemesel (pozvat prarodiče a rodiče jako hosty do tříd, společné dílny a ukázky řemesel)

- spolupráce s ostatními vzdělávacími institucemi

Spolupracujeme s:

- MŠ Doubek
- MŠ Klubíčko
- Dětská skupinka Sám sebou ve Starých Čívicích
- ZŠ Svítkov, ZŠ Staňkova, ZŠ Resslova
- SPC
- PPP
- Škola Svítání
- ZŠ a MŠ Artura Krause
- Ekocentrum Paleta
- Záchranná stanice Pasíčka

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- Letiště Pardubice
- Městský obvod Pardubice MO 6
- IZS
- Krajská knihovna Pardubice a oblastní knihovna Staré Čívce
- Klub seniorů Svítkov

Nejintenzivnější spolupráce probíhá na úrovni mateřská škola x základní škola. Jedná se o Základní školu ve Svítkově a na Dukle. Pořádání společných kulturních či sportovních akcí a vzájemná účast na nich, pomáhá dětem postupně poznat školní prostředí a tím významně přispět k bezproblémovému nástupu dětí do prvních tříd. Tato spolupráce umožňuje nejen poznávání prostředí, ale vzájemné poznávání dětí a učitelů, seznamování s formami a metodami práce školy a v neposlední řadě napomáhá vzniku nových dětských přátelství. Oddíl hokejbalu ve Svítkově pravidelně organizuje pro MŠ náborové akce spojené s prezentací a aktivním zapojením dětí. Velmi intenzivní je rovněž spolupráce s Ekocentrem Paleta, kde výukové programy doplňují a navazují na výchovnou práci mateřské školy v oblasti ekologie.

Spolupráce probíhá s městskou knihovnou a s obecní knihovnou, která sídlí přímo v budově mateřské školy ve Starých Čivicích, kde jsou celoročně vystavovány dětské výtvarné práce. Děti mají k dispozici velký výběr hodnotné literatury a paní učitelky jsou pravidelně informovány o knižních novinkách. Naše mateřská škola je již několik let zapojena do celostátního projektu „Mami, tati, pojďme si číst“. Dále pravidelně chodí dětem předčítat rodiče, prarodiče či další příbuzní pohádky během poobědového odpočinku.

Návrh na zlepšení: spolupráce s Tyflocentrem Pardubice, zajištění ukázek canisterapie v MŠ.

Charakteristika školního vzdělávacího programu

- organizace vzdělávání – podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
podmínky vzdělávání dětí nadaných
podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Školský zákon, tato základní zákonná norma, řeší v § 2 zásady a cíle vzdělávání. Stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, a rovněž vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání. Na rozdíl od předchozí právní úpravy (platné do konce roku 2004) výše uvedený zákon řadí předškolní vzdělávání, které probíhá v mateřských školách, do systému vzdělávání. Podporuje nejen rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, ale rovněž se podílí na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, životních hodnot a mezilidských vztahů. Navazuje na výchovu dětí v rodině a v součinnosti s rodinou zajišťuje dětem všestrannou péči.

Zápis a přijímací řízení probíhají po dohodě se zřizovatelem v měsíci v květnu. O termínu zápisu je veřejnost informována prostřednictvím www stránek školy (www.msduha.eu), města Pardubic, plakátu

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

vyvěšeného na budově školy a skrz aplikaci Naše MŠ. Děti jsou přijímány dle předem ředitelkou stanovených kritérií, která nesmí být diskriminační. O výsledku přijímacího řízení jsou rodiče informováni zveřejněním výsledku na veřejně přístupném místě i písemnou formou, popřípadě datovou schránkou. K předškolnímu vzdělávání jsou přijímány děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však od dvou let. Kritéria přijímacího řízení s dostatečným předstihem vydává zřizovatel. Se školním rokem 2017/2018 přichází řada změn. Zásadní změny přináší oblast aplikace vyhlášky č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (podpůrná opatření) a novela zákona č. 561/2004 Sb., (školský zákon) a z ní vyplývající nová povinnost povinného předškolního vzdělávání pro děti, které dosáhly do 31. 8. daného roku věku 5 let. Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání (§ 34odst. 2) v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte. Zákonný zástupce je povinen zajistit povinné předškolní vzdělávání formou pravidelné denní docházky v pracovních dnech, a to v rozsahu 4 souvislých hodin denně. Začátek vzdělávání byl stanoven ředitelkou školy na 8:00 hod. Zákonný zástupce má povinnost zajistit, aby dítě, které plní povinné předškolní vzdělávání, docházelo řádně do MŠ. Zanedbává-li péči o povinné předškolní vzdělávání, dopustí se tím přestupku podle §182a školského zákona. Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, pro něj může v odůvodněných případech zvolit, že bude individuálně vzděláváno. Tuto skutečnost je povinen písemně oznámit ředitelce mateřské školy. Omlouvání probíhá písemně přes www.odhlaska.cz, osobně, či telefonicky (na každé třídě je dostupný mobilní telefon).

Dle školského zákona, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2005, vytváří předškolní vzdělávání základní předpoklady pro pokračování v dalším vzdělávání a napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání. Poskytuje také speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel úzce s rodiči a dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení. Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními je následující:

Do mateřské školy mohou být přijaty na základě žádosti zákonných zástupců dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. K posouzení podmínek pro přijetí dětí se zdravotním postižením je nutné písemné vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami se dle § 16 školského zákona rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou.

Podpůrná opatření prvního stupně. Ředitelka mateřské školy rozhodne o poskytování podpůrných opatření prvního stupně bez doporučení školského poradenského zařízení i bez informovaného souhlasu zákonného zástupce. Tím není dotčeno právo zákonného zástupce na informace o průběhu a výsledcích

vzdělávání dítěte. Třídní učitel mateřské školy zpracuje plán pedagogické podpory, ve kterém bude upravena organizace a hodnocení vzdělávání dítěte včetně úpravy metod a forem práce a projedná jej s ředitelkou. Po 3 měsících dojde společně se zákonnými zástupci k vyhodnocení plánu pedagogické podpory. Pokud by nepostačovala podpůrná opatření prvního stupně, doporučí ředitelka mateřské školy zákonným zástupcům využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně. Podmínkou pro uplatnění podpůrného opatření 2. až 5. stupně je doporučení školského poradenského zařízení spolu s informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte. K poskytnutí poradenské pomoci školského poradenského zařízení dojde na základě vlastního uvážení zákonného zástupce, doporučení ředitelky nebo OSPOD.

Ředitelka mateřské školy má jmenovaného koordinátora inkluze tj. učitele odpovědného za spolupráci se školským poradenským zařízením a tvorbou IVP, a to v souvislosti s doporučením podpůrných opatření dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ředitelka zahájí poskytování podpůrných opatření 2. až 5. stupně bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a získání informovaného souhlasu zákonného zástupce.

Škola průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření, nejméně však jedenkrát ročně, v případě souvisejících okolností častěji. Poskytování podpůrného opatření 2. až 5. stupně ukončí, je-li z doporučení školského poradenského zařízení zřejmé, že podpůrná opatření 2. až 5. stupně již nejsou potřeba. V takovém případě se nevyžaduje informovaný souhlas zákonného zástupce, s ním se pouze projedná. Ve spolupráci s PPP a SPC jsou pravidelně vyhodnocována podpůrná opatření. Plány pedagogické podpory jsou vyhodnocovány dvakrát ročně třídními učitelkami.

Vzdělávání dětí nadaných. Mateřská škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných. Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí. Ředitelka školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit dítěti s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu.

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka (cizinci) je poskytována individuální podpora pro snazší osvojení si jazyka, socializaci v rámci skupiny a snazší nástup do základní školy. V předškolním ročníku je tato podpora stanovena na 1 hodinu týdně a je poskytována pracovníkem kompetentním k logopedické přípravě dítěte.

Podmínky vzdělávání dětí mladších 3 let jsou uspořádány v souladu s požadavky RVP PV. Těmto dětem vytváříme bezpečné a podnětné prostředí, které respektuje individuální potřeby těchto dětí. Prostor školy i pedagogické přístupy jsou upraveny tak, aby podporovaly jejich harmonický rozvoj ve všech oblastech s důrazem na bezpečnost a raný rozvoj základních dovedností. Hračky a didaktické pomůcky odpovídají kritériím pro tento věk.

Stanovené rámcové cíle i očekávané výstupy ŠVP jsou pro všechny děti společné. Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními má pedagog na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší.

Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami pedagog zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno.

Návrh na zlepšení: více zařazovat prvky Začít spolu, a větší zapojení rodičů do dění školy

- filozofie a koncepce školy

Prioritou školy je to, co dítě prožívá a cítí. Naše koncepce stojí na prospěchu každého dítěte a jeho osobním pokroku – na zdravém rozvoji vycházejícím z vnitřní motivace a vlastní aktivity. To rodiče dlouhodobě vnímají a oceňují.

Hlavním principem je rozvoj samostatnosti a zdravého sebevědomí cestou přirozené, prožitkové výchovy. Dětem dopřáváme dostatek volného pohybu v kontaktu s přírodou, rozvíjíme aktivní komunikaci v mateřském i cizím jazyce a smysluplně zapojujeme moderní technologie. Cílem je zdravý fyzický i psychický rozvoj, pocit bezpečí, jistoty a duševní pohody (wellbeingu) každého dítěte -kompetence pro život ve společnosti 21. století.

- prostředky, které škola využívá pro plnění záměrů

Realizace vzdělávacího programu staví na vnitřní motivaci dětí a jejich aktivní spoluúčasti tak, aby učení bylo přirozeně prožitkové a hra-založené. Dítě není pasivní příjemce, ale spolutvůrce učení – témata, kterými žije, se promítají do výzdoby tříd i celé školy. Systematicky rozvíjíme komunikativní dovednosti, aby děti uměly vyjádřit své prožitky, pocity a nálady a vnímaly hodnotu vstřícnosti, iniciativy a aktivního přístupu.

Využíváme situační učení – praktické ukázky a zkušenosti v okamžiku, kdy jsou pro dítě smysluplné; navazujeme přitom spolupráci s rodiči (např. představení profesí, reálné ukázky činností). Nedílnou

součástí je sociální učení nápodobou: všichni zaměstnanci poskytují dětem každodenní vzory chování a postojů a společně s dětmi spoluvytvářejí pravidla soužití. Děti vedeme k uvážlivému řešení problémů, k vnímání vlastní zodpovědnosti a vlivu na prostředí, ve kterém žijí.

- specifikace programu

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) je součástí dvojúrovňového kurikula a stanovuje státem závazný rámec tak, aby byla všem dětem zajištěna srovnatelná kvalita vzdělávání. Klíčové kompetence vymezují cílové směřování – co rozvíjet a proč; hlavním cílem MŠ je vybavit každé dítě souborem kompetencí na jemu dosažitelné úrovni, zejména životními dovednostmi: chutí se učit, řešit problémy, komunikovat a spolupracovat.

Školní vzdělávací program (ŠVP) je vizitkou školy a naší cestou ke kvalitě. Zajišťuje podmínky, aby bylo dítě ve škole spokojené a v bezpečí, a zároveň aby pro něj byl pobyt mimo rodinu rozvojový a přínosný. Základním principem naší koncepce je rozvoj samostatnosti a zdravého sebevědomí cestou přirozené, prožitkové výchovy jako přípravy pro život i další vzdělávání. Naším cílem je včasnou diagnostikou, cílenou pedagogickou podporou a úzkou spoluprací s rodinou minimalizovat potřebu odkladů povinné školní docházky a připravit každé dítě na plynulý, bezproblémový vstup do 1. třídy.

Duha je součástí přírody, stejně tak zaměření naší výchovné práce vychází z přírody. Její barevné spektrum odpovídá různorodé škále dětí, které se v mateřské škole setkají:

- červená symbolizuje chuť do života
- oranžová vyjadřuje radost a energii
- žlutá podněcuje a rozveseluje
- zelená je svěží a symbolizuje uklidnění, toleranci
- modrá je barva intelektu a duševní inspirace
- fialová vyjadřuje originalitu, přináší inspiraci a pokoru.

Duha pomyslně spojuje dvě místa, tj. v našem případě dvě pracoviště naší mateřské školy.

Podpora zdraví:

- Projekt zdravý úsměv – spolupráce se střední zdravotnickou školou – edukace dětí v oblasti ústní hygieny
- Projekt zdravá 5
- Medové snídane
- Spolupráce s IZS – návštěva hasičské a policejní stanice, ARO – záchranná stanice
- Kurz první pomoci pro rodiče, děti, i celý personál

Péče o duševní zdraví:

- Zajímavé přednášky
- Spolupráce s psychologem
- Projekt čtení v MŠ

Ctíme tradice:

- Jablíčkování
- Drakiáda
- Dýňování/Halloween
- Sv. Martinská stezka
- Čert, Mikuláš, anděl
- Vánoce-besídky
- Tři králová stezka
- Masopust
- Vynášení Morany
- Velikonoce, zajíčková koleda
- Den vody, den země
- Uklidíme Česko
- Tvořivé dílničky – vánoční, velikonoční, keramické
- Den matek
- Den otců – fotbalík s rodiči
- Den dětí – celodenní sportovní aktivita

Kulturní akce:

- Každý měsíc divadelní představení v MŠ
- Návštěva východočeského divadla, KD hronovická, Dům hudby-Pardubická filharmonie
- Různorodá vystoupení např. U rozsvěcení stromečku
- Spolupráce s klubem důchodců, spolkem zahrádkářů
- Návštěva knihoven

Naše sportovní aktivity:

- Saunování
- Cvičení v sokolovně na Olšinkách
- Plavecký kurz v aquacentru Pardubice
- Hokejbal
- Baseball
- Spolupráce se Ski Fanatic -lyžování, in-line brusle, bruslení na ledu, sporovky
- Projekt Sportimáček
- Běh Vaňka Vaňhy
- Fotbálek pro rodiče s dětmi
- Sportovní odpoledne

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

1. INTEGROVANÝ BLOK JÁ A MÉ OKOLÍ

V tomto bloku se děti seznamují s novým prostředím a novou rolí, učí se orientovat v prostorách školy a jejím okolí, navazují kontakty s dětmi a učitelkami. Vytvářejí a upevňují pravidla společného soužití, učí se základním pravidlům chování, režimu dne. Získávají nové zkušenosti a poznatky ve vztahu k vlastnímu já, ve vztahu k druhým lidem. Důraz je kladen na vytváření zdravého sebevědomí dítěte, na osamostatňování se a na správné životní návyky a postoje dítěte tak, aby mohlo úspěšně zahájit školní docházku. Vyprávěním či kresbou seznamují ostatní, jaká je jejich rodina, dokážou přesně pojmenovat její členy. U dětí posilujeme přirozeně zdravou vazbu na rodinu. Formou předčítání, prohlížením obrázkových knih, ale i básniček a písní si děti uvědomují, co je vlastně domov. U dětí postupně budujeme vztah k obci, ve které žijí a sounáležitost se společenstvím lidí ve svém nejbližším okolí.

Různorodými činnostmi se snažíme u dětí co nejvíce posilovat odpovědnost za vlastní bezpečnost. Učí se reagovat na dopravní situace a orientovat se v základních pravidlech silničního provozu. Poznávají pravidla přecházení silnice, dodržování pravidel bezpečné chůze na přechodu (i se semaforem) a po chodníku.

- MY SE ŠKOLKY NEBOJÍME, S PRAVIDLY SI PORADÍME
- KDE DOMOV MŮJ (MOJE RODINA, OBEC, MĚSTO, STÁT)
- TEN DĚLÁ TO A TEN ZAS TOHLE
- POZOR DĚTI, ČERVENÁ
- BRZY BUDU ŠKOLÁKEM

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základu zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

- vytváření základů pro práci s informacemi
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- získání relativní citové samostatnosti
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivnit vlastní situaci
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání
- rozvoj paměti a pozornosti
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, číslice)

Dítě a ten druhý

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj tolerance, respektu,...)
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj základních společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopností projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat

a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

B. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů

Sebeobsluha

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)

Zdraví a bezpečí

- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo, intonaci řeči

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- porozumět slyšenému
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

Poznávací schopnosti vnímání

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- zaměřovat se, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu, rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

Pozornost, soustředěnost, paměť

- záměrně se soustředit a udržet pozornost
- uposlechnout pokyn dospělého a řídit se jím

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného

Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)

Časoprostorová orientace

- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů

Sebepojetí, city, vůle

sebevědomí a sebeuplatnění

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- respektovat předem vyjasněná pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- plnit činnosti podle instrukcí
- přijímat pokyny
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)

Dítě a ten druhý

Komunikace s dospělým

- navazovat kontakty s dospělým
- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)

Sociabilita

- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám

Dítě a společnost

Společenská pravidla a návyky

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

Zařazení do třídy (do skupiny)

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení
- (v jednotlivých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami apod.

Dítě a svět

Poznatky, sociální informovanost

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje), mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde
- v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se nejen v mateřské škole opakují
- chápat základní pravidla chování pro chodce

Adaptabilita ke změnám

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění a změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností

C. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, poskoky, skoky, lezení)
- Nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů na místě)
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinové konverzace
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů
- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem
- Spontánní hra, volné hry
- Smyslové hry
- Námětové hry a činnosti
- Hry na téma rodiny, přátelství apod.
- Aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- Činnosti zaměřené k chápání pojmů a osvojování poznatků
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů

- Poznávání sebe sama
- Získávání relativní citové samostatnosti
- Hry na rozvoj sebeovládání
- Hry na rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte
- Estetické a tvůrčí aktivity
- Činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Aktivity podporující sbližování dětí
- Sociální a interaktivní hry
- Kooperativní činnosti
- Společná setkávání, povídání
- Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému
- Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí
- Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- Aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- Spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel
- Různorodé společné hry a skupinové aktivity
- Tvůrčí činnosti
- Receptivní činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, ...)
- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí
- Aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci
- Poučení o možných nebezpečných situacích
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- Práce s obrazovým materiálem
- Praktické činnosti
- Využívání přirozených podnětů

D. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

Kompetence sociální a personální

- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

Kompetence činnostní a občanské

- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

2. INTEGROVANÝ BLOK **MÁME RÁDI PŘÍRODU**

V tomto bloku děti pozorují změny, které se v přírodě projevují pravidelným střídáním ročních období. Tím si děti uvědomují časové souvislosti a závislost člověka na přírodním prostředí. Získávají konkrétní zkušenosti a poznatky o živé a neživé přírodě, učí se rozeznávat druhy zvířat i rostlin a jejich přirozená prostředí, ve kterých žijí nebo se vyskytují. Děti se učí rozhlížet kolem sebe, učí se vnímat krásu přírody všemi smysly a tím posilovat pozitivní vztah k Zemi. Učí se radovat z každodenních maličkostí, které jim příroda nabízí. Manipulují a experimentují s přírodními materiály, seznamují se sezónními činnostmi lidí. V dětech je přirozeně probouzen vztah k přírodě a potřeba chránit ji, jsou jim vštěpovány základy ekologického chování s vědomím, že každý člověk

se svým chováním podílí na kvalitě životního prostředí a může ho ovlivňovat. V dětech je prohlubována sounáležitost, jak s přírodou a společností, tak s celou planetou Zemí.

- JARO, LÉTO, PODZIM, ZIMA - TO JE CELÝ ROK
- DARY PŘÍRODY – KVĚTINY, STROMY, PLODY
- ZVÍŘATA, PTÁCI, HMYZ

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.)
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základu zdravého životního stylu
- osvojení si poznatků o pohybových činnostech

Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj komunikativních dovedností
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivnit vlastní situaci

Dítě a ten druhý

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahu dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k druhým lidem (v rodině, v MŠ, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj komunikativních a kooperativních dovedností
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj tolerance, respektu,...)
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj schopnosti aktivně se přizpůsobovat prostředí
- seznamování se světem lidí, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Dítě a svět

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitostech, vývoji a neustálých změnách
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

B. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem, textilem, modelovací hmotou)

- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech

Sebeobsluha

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek

Zdraví a bezpečí

- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- **Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání**
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy
- porozumět slyšenému
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)
- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií
- chápat jednoduché hádanky a vtipy

Poznávací schopnosti, vnímání

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku,
- jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso,

domino, loto)

Sebeovládání a přizpůsobivost

- uvědomovat si své možnosti a limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit

Pozornost, soustředěnost, paměť

- záměrně se soustředit a udržet pozornost

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí

Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, označení nebezpečí - elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)

Časoprostorová orientace

- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů

Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace

- přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit

- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrídít knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)

Řešení problémů, učení

- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- prožívat radost ze zvládnutého a poznatého
- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je

Sebepojetí, city, vůle, sebevědomí a sebeuplatnění

- uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Sebeovládání a přizpůsobivost

- ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- umět se přizpůsobit změnám

Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- být citlivý ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- přijímat pokyny
- plnit činnosti podle instrukcí
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)
- rozhodovat sám o sobě (o svém chování)

Dítě a ten druhý

Komunikace s dospělým

- navazovat kontakty s dospělým
- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- rozlišovat vhodnost oslovení i tykání a vykání

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- spolupracovat s ostatními
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)

Sociabilita

- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucíť s ním, nabídnout mu pomoc apod.)

- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky,
- pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)
- chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)
- projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám

Dítě a společnost

Společenská pravidla a návyky

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci
- dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti
- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní
- potřeby

Zařazení do třídy (do skupiny)

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti,

schopnosti a dovednosti

- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy
- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída,
 - mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy
- cítit se plnohodnotným členem skupiny

Kultura, umění

- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální
- vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmičné či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)
- v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění

Dítě a svět

Poznatky, sociální informovanost

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod a upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek, a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se nejen v mateřské škole opakují
- rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu,

co se ve známém prostředí děje)

Adaptabilita ke změnám

- všímát si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- zajímat se, co se v okolí děje, všímát si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje, běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozené se tomuto dění přizpůsobovat
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností

C. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj. soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, poskoky, skoky, lezení)
- Nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů na místě)
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru
- Manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- Zdravotně zaměřené činnosti
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinové konverzace
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů
- Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů
- Záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem
- Spontánní hra, volné hry
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- Činnosti zaměřené k chápání pojmů a osvojování poznatků
- Činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů
- Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů

- Hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- Poznávání sebe sama
- Získávání relativní citové samostatnosti
- Hry na rozvoji sebeovládání
- Hry na rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte
- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující samostatné vystupování
- Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- Dramatické činnosti
- Činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem s dospělým
- Výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- Sociální a interaktivní hry
- Kooperativní činnosti
- Společná setkávání, povídání
- Aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi
- Činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému
- Činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí
- Běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- Společné hry a skupinové aktivity
- Mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- Tvůrčí činnosti
- Hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí
- Aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku
- Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- Aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění
- Receptivní činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, ...)
- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- Poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit.
- Praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- Práce s obrazovým materiálem

- Praktické činnosti
- Pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- Využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte
- Pracovní činnosti, pěstitelské, chovatelské

D. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

Kompetence k řešení problémů

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Kompetence komunikativní

- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou

Kompetence sociální a personální

- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopný respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

3. INTEGROVANÝ BLOK **CHCI BÝT ZDRAVÝ**

V tomto bloku se děti seznamují se základními zásadami zdravého životního stylu. Osvojují si základní rozdíly mezi pojmy zdraví a nemoc. Dozvídají se o lidech, kteří se po celý život musí vyrovnávat s určitým zdravotním znevýhodněním. Poznávají, že zdraví není samozřejmostí a že o své zdraví musí každý pečovat. Děti se seznamují se zásadami zdravého stravování, rozumí významu zdravé a nezdravé jídlo. Přirozenou součástí jejich jídelníčku se tak stává ovoce a zelenina. Děti se učí nebát lékaře a umět správně pojmenovat, co je bolí a trápí. Jsou motivovány k pravidelnému pohybu, učí se zdravotní cviky s prvky jógy, osvojují si správné držení těla a pohyb berou jako přirozenou součást každodenního života. Seznamují se i s dalšími činnostmi, které patří ke zdravému životnímu stylu, jako je otužování, saunování, plavání atd. Pozornost je rovněž věnována vhodnému oblékání dle aktuálního počasí a v dětech je pěstováno vědomí, že déšť není překážkou pro pobyt venku. Děti se rovněž dozvídají o negativních závislostech jako je alkohol, cigarety, drogy nebo dlouhodobý pobyt u počítače. Poznávají, že prostřednictvím sportu získávají nejen tělesnou zdatnost, ale stávají součástí společenství lidí, kteří uznávají hodnoty jako je kamarádství, přátelství a nezištná pomoc.

- ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL
(STRAVA, PITNÝ REŽIM, NÁVYKOVÉ LÁTKY, POBYT VENKU)
- ZAVOLEJTE PANA DOKTORA
(JAK JSEM PŘIŠEL NA SVĚT, ZDRAVÍ X NEMOC, ČÁSTI TĚLA, FUNKCE ORGÁNŮ, SMYSLY)
- HRY A SPORTY - KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo:

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- zachovávat správné držení těla
- uvědomění si vlastního těla
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základu zdravého životního stylu

Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání

Dítě a ten druhý

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevodit se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

B. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
- běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
- pohybovat se koordinovaně a jistě - v různém přírodním terénu (v lese, písku, na sněhu)
- pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji,
- sportovním náčiním a materiály
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- pracovat se stavebnicemi, skládankami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat klíčku)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem, textilem, modelovací hmotou)
- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech,

Sebeobsluha

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
- postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky

Zdraví a bezpečí

- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí

- pojmenovat části těla a některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkci, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem
- pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. ramena, kolena, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. plíce, srdce, mozek, žaludek)
- rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)
- znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- **Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání**
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy
- porozumět slyšenému
- vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)
- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí

Poznávací schopnosti, vnímání

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)

- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku,
- jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)

Pozornost, soustředěnost, paměťzáměrně se soustředit a udržet pozornost

- naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- uplatňovat postřeh a rychlost

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí

Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)

Časoprostorová orientace

- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů

Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace

- přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky

Řešení problémů, učení

- prožívat radost ze zvládnutého a poznání
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat

Sebepojetí, city, vůle, sebevědomí a sebeuplatnění

- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci
- podílet se na organizaci hry a činnosti
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- nebát se požádat o pomoc, radu

Sebeovládání a přizpůsobivost

- ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat

jím své chování

- uvědomovat si svoje možnosti a limity
- přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- umět se přizpůsobit změnám
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné

Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- plnit činnosti podle instrukcí
- přijímat pokyny
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat
- příležitosti, umět požádat o pomoc)

Dítě a ten druhý

Komunikace s dospělým

- Chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- navazovat kontakty s dospělým
- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- spolupracovat s ostatními
- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat,
- poslouchat, naslouchat druhému)
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a

obohacovat

- spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem
- využívat neverbální komunikaci (úsmev, gesta, řeč těla, apod.)

Sociabilita

- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení
- všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)

Dítě a společnost

Společenská pravidla a návyky

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci
- chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát
- spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní
- potřeby

Zařazení do třídy (do skupiny)

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy

- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny

Kultura, umění

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)

Dítě a svět

Poznatky, sociální informovanost

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- chápat základní pravidla chování pro chodce

Adaptabilita ke změnám

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozené se tomuto dění přizpůsobovat
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností

C. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj. soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- Nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě)
- Zdravotně zaměřené činnosti
- Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- Činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- Příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- Činnosti směřující k prevenci úrazů, nemoci a nezdravých návyků
- Činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- Příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- Komentování zážitků a aktivit
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- Námětové hry a činnosti
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- Estetické a tvůrčí aktivity
- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Sociální a interaktivní hry
- Hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- Přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě

- Práce s obrazovým materiálem

D KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení

Kompetence k řešení problémů

- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

Kompetence komunikativní

- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální

- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

Kompetence činnostní a občanské

- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

4. INTEGROVANÝ BLOK TRADICE, SVÁTKY, POHÁDKY

Tento blok co nejvíce rozvíjí emocionální prožívání dětí a navozuje u nich duševní pohodu. Děti se prostřednictvím jednotlivých témat seznamují s lidovými tradicemi, zvyky a obyčejí, které nás provází v průběhu celého roku. Přirozeně poznávají, jak lidé dříve žili, čím se bavili, co jedli. Děti prožívají intenzivně např. nejkrásnější svátky roku, kdy v nich je přirozeně pěstována radost z obdarovávání druhých a kdy vnímají, že Vánoce jsou svátky setkávání, posilování vzájemných vztahů, rodinných vazeb, pomoci a porozumění druhým.

Děti také po celý rok poznávají nekonečný svět pohádek, ve kterých dobro vítězí nad zlem a tyto morální hodnoty si odnáší i do každodenního života. Kniha se pro děti stává příjemným a nepostradatelným společníkem, jenž jim umožňuje ocitnout se prostřednictvím vlastní fantazie v pohádkovém světě a splnit si tak i své sny a přání. Četba knih je pro ně odpočinkem a relaxací. Poznávají, že mohou udělat i jiné lidi šťastnými tím, že jim zazpívají nebo zahrají pohádku. Děti se uvědomují, že svým chováním mohou navodit pozitivní atmosféru ve svém okolí.

- TRADICE SPOJENÉ S JAREM (VYNÁŠENÍ ZIMY, VELIKONOCE, ČARODEJNICE, DEN DĚTÍ)
- TRADICE SPOJENÉ S PODZIMEM (SV. VÁCLAV, SV. MARTIN)
- TRADICE SPOJENÉ SE ZIMOU (SV. BARBORA, MIKULÁŠ, VÁNOCE, TŘI KRÁLOVÉ, MASOPUST)
- KAMARÁDKA KNÍŽKA

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí

Dítě a jeho psychika

- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové,

dramatické)

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj komunikativních dovedností
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- vytváření základů pro práci s informacemi

Dítě a ten druhý

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Dítě a svět

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

A) OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

- **Fyzický rozvoj a pohybová koordinace**
- zachovávat správné držení těla

- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
 - ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
 - doprovázet pohyb zpěvem(např. při pohyb. hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)
 - zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
 - koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
 - postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
 - přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
 - zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
 - pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
 - běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
 - pohybovat se koordinovaně a jistě - v různém přírodním terénu (v lese, písku, na sněhu)
-
- **Jemná motorika, koordinace ruky a oka**
 - zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
 - ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
 - kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
 - pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)
 - zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem, textilem, modelovací hmotou)
 - upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech
-
- **Sebeobsluha**
 - zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
 - zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
 - pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
 - samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
 - samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
 - udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
-
- **Zdraví a bezpečí**
 - mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
 - uvědomovat si, co je nebezpečné
 - chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na

veřejnosti, v přírodě)

- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)

Dítě a jeho psychika

- **Jazyk a řeč**
- **Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání**
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- sledovat a vyprávět příběh
- chápat vtip a humor
- utvořit jednoduchý rým
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- porozumět slyšenému
- vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)
- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí
- **Poznávací schopnosti**
- **Vnímání**
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku,
- jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat

- **Pozornost, soustředěnost, paměť**
- záměrně se soustředit a udržet pozornost
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písnička a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- **Tvořivost, vynalézavost, fantazie**
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- **Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování**
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)
- **Časoprostorová orientace**

- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)
- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky
- **Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace**
- přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. Vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.)řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- **Pozornost, soustředěnost, paměť**
- naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si je zapamatovat a vybavit
- záměrně si zapamatovat a vybavit si příjemné i nepříjemné pocity (např. zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- **Řešení problémů, učení**
- prožívat radost ze zvládnutého a poznání
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat
- projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích
- **Sebepojetí, city, vůle**
- **Sebevědomí a sebeuplatnění**
- uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci
- podílet se na organizaci hry a činnosti
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakuji se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)

- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- nebát se požádat o pomoc, radu
- **Sebeovládání a přizpůsobivost**
- ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- **Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy**
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky
- plnit činnosti podle instrukcí
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)

Dítě a ten druhý

- **Komunikace s dospělým**
- navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)
- spolupracovat s dospělým
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)
- **Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech**
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- spolupracovat s ostatními
- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a

obohacovat

- využívat neverbální komunikaci (úsmev, gesta, řeč těla, apod.)
- **Sociabilita**
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky,
- pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
- uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)

Dítě a společnost

- **Společenská pravidla a návyky**
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci
- chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát
- spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat
- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní
- potřeby
- pojmenovat povahové vlastnosti
- **Zařazení do třídy (do skupiny)**
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy

- orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny
- **Kultura, umění**
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
- vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)
- zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)

Dítě a svět

- **Poznatky, sociální informovanost**
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)
- zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují
- chápat základní pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností
- **Adaptabilita ke změnám**
- všímat si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- zajímat se, co se v okolí děje, všímat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozené se tomuto dění přizpůsobovat
- ctít oslavy narozenin, svátků, slavností

B) VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- Nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě)
- Smyslové a psychomotorické hry
- Hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- Artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace.
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- Prohlížení knih
- Činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- Činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- Spontánní hra
- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- Činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- Estetické a tvůrčí aktivity
- Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- Činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší
- Dramatické činnosti
- Běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- Sociální a interaktivní hry
- Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- Různorodé společné hry a skupinové aktivity
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic,

sportovní akce, kulturní programy apod.)

- Tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod.
- Receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti
- Aktivitu přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- Práce s literárními texty, obrazovým materiálem
- Činnosti a aktivity seznamující děti s tradicemi a oslavami spojenými s jednotlivými ročními dobami
- Pracovní činnosti, pěstelské, chovatelské

D KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

Kompetence k řešení problémů

- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

Kompetence komunikativní

- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

Kompetence sociální a personální

- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

Kompetence činnostní a občanské

- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

5. INTEGROVANÝ BLOK SVĚT KOLEM NÁS - PLANETA ZEMĚ

Snahou integrovaného bloku je, aby si děti plně uvědomily, že život na planetě Zemi je závislý na každém z nás, že svým vlastním postojem a chováním můžeme ovlivnit prostředí, ve kterém žijeme. Děti se seznamují nejen s pojmem „PLANETA ZEMĚ“, ale především si vytvářejí reálnou představu o její rozmanitosti. Zjišťují, že je součástí nekonečného vesmíru a osvojují si elementární poznatky o naší sluneční soustavě. Získávají povědomí o živé a neživé přírodě, o existenci různých národních kultur. Zjišťují, v čem se lidé od sebe liší, jako např. národností, jazykem, vzhledem, ale třeba i zájmy a na druhou stranu, co mají všichni lidé na světě společného, a že to opravdu důležité je pro nás pro všechny stejné.

Formou hry se naučí poznávat jedno z největších přírodních bohatství, kterým je pro člověka voda. Poznávají vlastnosti vody, seznamují se s koloběhem vody v přírodě, se životem u vody a ve vodě. Společně získávají povědomí o významu čistoty vod pro život člověka na Zemi. Obdobně nabývají informace o čistotě ovzduší, o vlivu člověka na přírodu a o nezbytnosti zachovat podmínky pro život na planetě Zemi i pro budoucí generace.

- EKOLOGIE (VODA - OD PRAMÍNKU K MOŘI, VZDUCH, LESY)
- ČAS A KALENDÁŘ
- MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
- VESMÍR

A. DÍLČÍ CÍLE, které pedagogům říkají, co mají u dětí podporovat

Dítě a jeho tělo

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí

- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

Dítě a jeho psychika

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovností, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- rozvoj zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Dítě a ten druhý

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování se světem lidí, kultury, umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- vytváření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře, k umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Dítě a svět

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitostech, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopností přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat ale také poškozovat a ničit
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

B. OČEKÁVANÉ VÝSTUPY, které popisují, co dítě na konci předškolního věku zpravidla dokáže:

Dítě a jeho tělo

Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- zachovávat správné držení těla
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- pohybovat se bezpečně ve skupině dětí
- užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)
- běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
- pohybovat se koordinovaně a jistě - v různém přírodním terénu (v lese, písku, na sněhu)
- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmičtých činnostech)
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus

Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku

- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem, textilem, modelovací hmotou)

Sebeobsluha

- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)
- samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky
- samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek
- udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce

Zdraví a bezpečí

- mít povědomí o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- uvědomovat si, co je nebezpečné
- chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)
- znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- domluvit se slovy
- porozumět slyšenému
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena, číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se týkají dítěti známých předmětů)
- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí
- znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit

Poznávací schopnosti, vnímání

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)
- rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku,
- jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat

Pozornost, soustředěnost, paměť

- záměrně se soustředit a udržet pozornost
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- dokončit hru (neodbíhat od ní) i rozdělanou činnost
- uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu

Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)

Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)
- pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektřina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)

Časoprostorová orientace

- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky

Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace

- přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)

Řešení problémů, učení

- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným

- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích

Sebepojetí, city, vůle, sebevědomí a sebeuplatnění

- uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- nebát se požádat o pomoc, radu

Sebeovládání a přizpůsobivost

- ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- umět se přizpůsobit změnám

Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování
- plnit činnosti podle instrukcí
- přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)
- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)

Dítě a ten druhý

Komunikace s dospělým

- navazovat kontakty s dospělým
- spolupracovat s dospělým
- obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.
- respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci
- a podmínky)

Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- spolupracovat s ostatními
- aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat,
- poslouchat, naslouchat druhému)
- vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat
- využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)

Sociabilita

- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)
- porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)
- všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky,
- pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)
- uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)
- chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené

Dítě a společnost

Společenská pravidla a návyky

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat

- umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci
- dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti
- zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní
- potřeby
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- cítit se plnohodnotným členem skupiny

- **Kultura, umění**
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)
- všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)

Dítě a svět

Poznatky, sociální informovanost

- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod a upozornit na ně
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- vytváření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- vytvářet povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný
- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný
- mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata

Adaptabilita ke změnám

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim
- zajímat se, co se v okolí děje, všimnout si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování
- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozené se tomuto dění přizpůsobovat

C. VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA, tj. soubor aktivit a činností, jež pedagog dětem nabízí se záměrem dosahovat očekávaných výstupů:

- Společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace
- Komentování zážitků a aktivit
- Samostatný slovní projev na určité téma
- Poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- Konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- Činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů
- Smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- Námětové hry a činnosti
- Hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii
- Činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- Estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- Společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- Smyslové a psychomotorické hry
- Konstruktivní a grafické činnosti
- Prohlížení a „čtení“ knížek
- Hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- Činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- Sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- Cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti)

- Výlety do okolí (do přírody, návštěvy kulturních akcí)
- Činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- Dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chová člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost)
- Hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- Četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy)
- Aktivitu přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur
- Práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- Kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědi, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- Využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními srozumitelnými reáliemi o naší republice
- Pozorování životních podmínek, životního prostředí
- Poznávání ekosystémů (les, louka, rybník)
- Činnosti přispívající k péči o životní prostředí a krajinu
- Činnosti zaměřené k péči o školní prostředí

D KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

Kompetence komunikativní

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

Kompetence činnostní a občanské

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu • ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

- evaluační systém

výsledky vzdělávání na úrovni třídy – **odpovědnost nesou třídní učitelky** **Tvorba TVP na zákl. dg. iSophi**
Evaluace a autoevaluace je běžnou součástí práce učitelek ve všech třídách, neboť povinností každého pedagoga je mít zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce, a to za účelem zlepšování celkové kvality vzdělávání. Výstupem evaluace jsou následující dokumenty, které jsou nedílnou součástí třídního vzdělávacího programu (TVP):

Výchozí písemná analýza třídy – na začátku školního roku

- věkové složení třídy
- zdravotní stav dětí
- počet dětí s nesprávnou výslovností
- osobní zvláštnosti jednotlivých dětí
- vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- vzdělávání dětí s odkladem povinné školní docházky
- spolupráce s odborníky a poradenskými zařízeními
- společně s dětmi vytvářená pravidla chování a jednání (s nimiž byli seznámeni i rodiče)
- rutinní postupy např. při úklidu hraček, organizace hygieny, stolování apod.
- spoluúčast rodičů

- organizace chodu, tj. režim dne
- věcné podmínky třídy (prostorová specifika třídy, materiální zajištění, vybavenost didaktickými pomůckami, nedostatky ve vybavení)

Evaluace TVP - pravidelně po ukončení realizace

- jaké dílčí cíle byly pro dané období zvoleny
- jakých metod a postupů bylo využito
- praktické uplatnění získaných vědomostí, dovedností a poznatků
- přehledy básniček, písniček, pohybových her apod., které děti znají
- doporučení a závěry pro další činnost

Portfolia dětí- v režii každé třídy (k nahlédnutí rodičů, nosí si domů...)

- osobní složka dítěte, která je vedena od nástupu do MŠ a z jeho obsahu, který je v průběhu docházky dítěte do MŠ doplňován tak, aby z něj byly patrné pokroky dítěte (např. grafomotorická cvičení, lidská postava, vývoj kreseb vše s uvedením data, kdy je dítě vytvořilo)

Přehled o individuálním rozvoji dítěte) - pravidelné čtvrtletní hodnocení- Dg.iSopha-na všech třídách, - individual. plánování TVP

- viz záznamový arch v příloze

Pravidelné písemné pololetní hodnocení třídy včetně navržených opatření za účelem dosažení stanovených cílů (výsledky vzdělávání), průběžně ústně 1x měsíčně na pedagogických radách

pedagogická autoevaluace

zpracovává samostatně každý pedagog v lednu a v červnu

- **odpovídá vaše pedagogická práce filozofii školy a níže uvedeným zásadám**
- je začátek vaší výuky pro děti motivující
- podněcujete aktivitu a spolupráci dětí
- komunikuje rovnoměrně se všemi dětmi
- využíváte funkčně dostupných pomůcek
- pracujete formou vzdělávací nabídky
- jak s dětmi převážně pracujete (skupinově, individuálně, frontálně)
- mají děti možnost organizovat si svoji práci
- dostávají děti jasné a srozumitelné pokyny
- navazujete svojí práci na práci druhé učitelky ve třídě
- dodržujete přiměřeně časový režim dne
- sledujete, jak děti prospívají a jaké dělají pokroky

- **pracovní úkoly a kompetence** – slouží k zamyšlení, zda jsou v souladu s popisem práce, sleduje se, co je v souladu, co chybí, popřípadě co přebývá. Hodnotí se činnosti, které pedagog vykonává, aniž by je měl v popisu práce, činnosti, které nevykonává, přestože je v popisu práce má
- **silné a slabé stránky zaměstnance** – největší úspěchy (neúspěchy) a jejich příčiny
- **co z vaší práce vás baví a nebaví a proč**
- **plánované cíle** – jaké si kladete cíle pro další období, kdo nebo co by vám mohlo pomoci při jejich dosahování, překážky při plnění cílů, proč došlo k jejich korekci
- **vzdělávání a samostudium** – oblasti samostudia, oblasti, ve kterých se chcete dále vzdělávat, zamýšlený kariérní postup (pokud ano, jakým směrem a proč)
- **podmínky pro práci** – s jakými obtížemi se při práci setkáváte, co by vám práci usnadnilo, kde vidíte možnosti nápravy, kdo by je mohl uskutečnit
- **slabé a silné stránky školy** – co navrhuje ke zlepšení kvality školy, jak chcete přispět k plnění strategických cílů školy apod.

PŘÍLOHA Č. 1

Keramika pro děti

Keramická dílna – tvorba z hlíny

Tvoření z keramiky dává dětem prostor pro fantazii, odvahu zkoušet nové postupy a radost z vlastního výtvoru. Děti se seznamují s různými druhy keramické hlíny, objevují její vlastnosti, zkoušejí rozmanité techniky zdobení a glazování a přirozeně při tom odpočívají i soustředí se.

Přínosy pro děti

- rozvoj jemné motoriky, koordinace oko–ruka a síly prstů,
- trpělivost, koncentrace a uvolnění přebytečné energie,
- prostorové (3D) vnímání a tvořivé myšlení,
- uplatnění vlastních nápadů – často vznikají i užité předměty.

Organizace a začlenění do ŠVP

- Keramika je součástí ŠVP na obou pracovištích.
- Od září 2024 probíhá v určeném týdnu 1× měsíčně jako součást řízených dopoledních činností.
- Se skupinami pracují všechny paní učitelky ve všech třídách.
- Náplň vychází z témat ŠVP a navazuje na svátky a tradice.
- Výrobky zkulturní vnitřní i venkovní prostředí školy, nebo potěší doma – jako dárek pro rodiče/prarodiče či praktická drobnost do dětských pokojíčků.

„Každý keramický výtvor je ryzí originál – a cenná stopa dětského učení a růstu.“

PŘÍLOHA Č. 2

Prevence a intervence rizikového chování dětí v mateřské škole

Minimální preventivní program (MPP)

OBSAH

1. Cíle Minimálního preventivního programu
2. Jak předcházíme negativním jevům
3. Charakteristika negativních jevů
4. Postupy pedagogů v jednotlivých situacích
5. Naši partneři

Přílohy: Témata v příbězích a pohádkách

Doporučená literatura

Východiska MPP

1. Cíle Minimálního preventivního programu školy

- Působit preventivně v oblastech rizikového chování (agrese, šikana, vandalismus, intolerance, rasismus, užívání návykových látek) a minimalizovat jejich výskyt.
- Včas rozpoznat nežádoucí jevy a zajistit účinnou intervenci.
- Jednotně dodržovat metodické postupy řešení krizových situací na všech třídách i odloučeném pracovišti.
- Do preventivních aktivit zapojovat rodiče a spolupracovat s odbornými subjekty (IZS, trenéři/kouči sportovních oddílů aj.).

2. Jak předcházíme negativním jevům

- Budujeme otevřené, kamarádké a bezpečné vztahy mezi dětmi i dospělými ve škole.
- Společně s dětmi na začátku roku nastavujeme pravidla chování (pozdrav, poděkuj, naslouchej, pohybu se bezpečně, neubližuj, uklízej po sobě, požádej o pomoc, nekřič, chovej se k druhým tak, jak chceš, aby se chovali k tobě...).
- Vytváříme bezpečné sociální prostředí s důrazem na toleranci k odlišnostem (rasovým, zdravotním, věkovým, sociálním aj.).
- Podporujeme otevřenou komunikaci, samostatnost a osobní odpovědnost dětí.
- Posilujeme zdravé sebevědomí, přirozenou zvědavost a potřebu učit se.
- Dbáme na zdravý životní styl (režim dne, vyvážená strava, dostatek pohybu), předcházíme poruchám příjmu potravy a nezdravým návykům.
- Jdeme příkladem – poskytujeme vzor chování a postojů a upevňujeme základní hodnoty.
- Pěstujeme úctu k životu, přírodě a sobě samému, vedeme k bezpečnému chování v dopravě i při sportu.
- ŠVP školy rozpracovává dlouhodobé cíle do konkrétních výstupů v TVP tříd; učitelky je zařazují průběžně do každodenních činností a podle potřeby i okamžitě jako reakci na vzniklou situaci.

Záznamy:

- Nejvýraznější preventivní činnosti a řešení situací zapisují učitelky do Třídní knihy („Poznámky“) a dle povahy i do záznamů BOZP (křestní jméno + iniciála příjmení + stručný popis).
- Při řešení projevu rizikového chování se vede záznam v portfoliu dítěte (situace, postup, vyhodnocení). Pedagog informuje vedoucího pracoviště.

3. Charakteristika negativních jevů

Usilujeme o zachycení prvních signálů rizikového chování (agrese, ponižování, omezování práv dítěte, návykové chování, sebepoškozující či nebezpečné chování, šikana). Děti mají k dispozici emoční maňásky a emoční kartičky pro vyjádření pocitů.

Znaky negativních jevů

- Opakované či téměř úplné odmítání stravy v MŠ (riziko poruch příjmu potravy, nezdravé stravování).
- Výrazný a dlouhodobý smutek / stranění se kolektivu (intolerance, rasismus, možné počátky šikany).
- Honění, strkání, rvačky, řešení konfliktů fyzickou silou (agrese, porušení bezpečnosti).
- Ničení hraček či prostředí (vandalismus), opakované porušování pravidel.

Znaky šikany

- Opakované posměšky, nadávky, ponižování vůči stejnému dítěti.
- Dítě se opakovaně podřizuje panovačným příkazům jiného dítěte.
- Soustavné vyřazování dítěte ze hry/skupiny, postrkování, údery (i slabé), přičemž dítě neopětuje.
- Časté konflikty mezi dětmi, kde je zjevná nerovnost sil (početní přesila/skupina).

4. Postupy pedagogů v jednotlivých situacích

Dítě soustavně odmítá stravu

1. Konzultace s rodiči – zvyky z domova, hledání příčin, omezení sladkostí.
2. Důsledný pitný režim.
3. Motivace a malé porce, pochvala i za drobné pokroky.
4. Záznam do TK (denně) a do hodnoticích listů (čtvrtletně), průběžná konzultace s rodiči.

Dítě ubližuje / závažně porušuje pravidla

1. Jasná, srozumitelná zpětná vazba – pojmenování pravidla a nepřípustnosti chování; zvýšený dohled, sledování příčin.
2. Při opakování okamžité ukončení hry, záznam do složky dítěte (datum, popis, postup, reakce dítěte).
3. Práce se skupinou – kooperativní aktivity, řízená reflexe.
4. Vyhodnocení účinnosti opatření (zápis do složky, poznámka v TK).
5. Pozitivní posílení při zlepšení před skupinou.

6. Při přetrvávání problému informování vedení a konzultace se zákonnými zástupci.

Nález injekční stříkačky (zahrada / vycházka)

1. Odstranit děti z místa, zabránit kontaktu.
2. Volat Městskou policii.
3. V nutném případě bezpečně sebrat: nasadit rukavice (případně sáček/kapesník), uchopit za píst (nikoli za jehlu), neoddělovat jehlu, vložit do uzavíratelné nádoby (PET láhev/plechovka).
4. Práce se skupinou – vysvětlení rizik a bezpečného chování.

Počáteční stádium šikany – „první pomoc“ (Kolář, 2005, přizpůsobeno MŠ)

1. Odhad závažnosti (třídní učitelky + vedoucí pracovník).
2. Rozhovory s informátory, svědky a oběťmi – individuálně, v soukromí, nenásilně.
3. Ochrana oběti – trvalý přímý dohled učitelky.
4. Rozhovor s agresory; event. vzájemná konfrontace agresorů (nikoli s obětí).
5. Informování rodičů oběti i agresorů, domluva postupu.
6. Práce s třídou – podpora spolupráce, jasná pravidla.
7. Při nespolupráci rodičů kontakt OSPOD Pardubice.

5. Naši partneři

- Rodiče a zákonní zástupci dětí.
- PPP Pardubice (psycholog, klinický logoped).
- Složky IZS (Městská policie, Policie ČR, HZS, ZZS).
- Sportovní kluby, trenéři a kouči.
- Orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).
- Zřizovatel a spolupracující organizace dle potřeb školy.

Témata k prevenci i k řešení negativních jevů v příbězích a pohádkách

- Třídní pravidla • Rasismus • Nebezpečí alkoholu a drog • Kouření
- Posmívání, nadávky • Životní prostředí • Samotářství • Odmítání stravy – důsledky
- Agresivita • Pes (bezpečné chování) • Cizí lidé

Doporučená literatura

- *Neobyčejná dobrodružství pro neobyčejné kluky a holky* – Radek Daniel, Lenka Procházková
- *Nevšední příběhy pro zvědavé kluky a holky* – Katarína Kernová
- Kafomet (metodický portál/materialy)
- Barevné kamínky
- *Nevšední příběhy pro zvědavé kluky a holky I–III* – Martina Hradilová
- Filipova dobrodružství

Východiska MPP

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí ve školách a školských zařízeních (č. j. 21291/2010-28).

Mateřská škola Duha Pardubice
Pardubice – Popkovice a Staré Čívce
Pražská 89, 530 06

www.msduha.eu
IČO 75018306
reditelka@msduha.eu
Tel. 466303507

- Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování (č. j. 22294/2013-1) – uplatněný s ohledem na podmínky MŠ.
- Dohody o spolupráci a komunikační pravidla s rodiči a partnerskými subjekty pro obě pracoviště.

Hodnocení MPP

Oedagogická zástupkyně a vedoucí učitelka na každém pracovišti průběžně konzultují s pedagogy vzniklé situace a způsob dalšího řešení. Celkové hodnocení MPP za školní rok probíhá na úrovni jednotlivých tříd, a to formou doplnění údajů do portfolia dítěte.

Aktualizováno: 31. 8. 2025

Bc. Hedvika Filipiová - ředitelka školy